

SBORNÍK

JEDNOTY STARÝCH ČESKÝCH RODŮ V PRAZE

Rodopis — Historie — Heraldika

Vychází čtvrtletně. — Majitel, nakladatel a vydavatel spolek: Jednota Starých českých rodů v Praze. Rediguje a za redakci odpovídá Dr. Vincenc Matina. — Redakce a administrace Praha II., Jircháře 10. Telefon 438-76. — Předplatné: ročně Kč 12.-. Příspěvek členský: Kč 36.-, za správní rok. — Zápisné Kč 3.- pro nové členy. — Užívání novinových známek povoleno výnosem ředitelství pošt a telegrafů v Praze ze dne 7. června 1933 č. 142829|VII-1933.

O B S A H :

	Str.
<i>Dr. Tomáš Jiří Témín: Tradice není slabší zákona</i>	1
<i>L. Kopáček: Vladycký rod Čámských z Ostrého</i>	8
<i>Dr. V. J. Matina: Rodopisné rozhledy . . .</i>	15
<i>Zaslané publikace</i>	16
<i>Zprávy spolkové</i>	16

P R A H A 1938

Nákladem „Jednoty starých českých rodů“ v Praze II., Jircháře 10.

Tiskem Jaroslava Jiráňka v Železném Brodě

S B O R N Í K

JEDNOTY STARÝCH ČESKÝCH RODŮ V PRAZE

Rodopis — Historie — Heraldika

Vychází čtvrtletně. — Majitel, nakladatel a vydavatel spolek: Jednota Starých českých rodů v Praze. Rediguje a za redakci odpovídá Dr. Vincenc Matina. — Redakce a administrace Praha II., Jircháře 10. Telefon 438-76. — Předplatné: ročně Kč 12.-. Příspěvek členský: Kč 36.-, za správní rok. — Zápisné Kč 3.- pro nové členy. — Užívání novinových známek povoleno výnosem ředitelství pošt a telegrafů v Praze ze dne 7. června 1933 č. 142829/VII-1933.

Dr. J. T. Témín:

TRADICE NENÍ SLABŠÍ ZÁKONA.

Republikánský duch poválečný smetl radikálně zevní znaky starého Rakouska. Pokud to šlo a stačila na to doba, bořil s podobným chvatem také instituce hlubšího kořene. Tak vznikl zákon č. 61 Sb. zák. a nař. z roku 1918 o zrušení šlechtictví.

S hlediska spravedlnosti dějin stalo se tak právem. Ať vědomě či nevědomě vykonal tím osvobozený národ akt pomsty za bezprávi a příkoří, jež spáchal v letech 1621 až 1627 na národu a jeho svobodě nemilosrdně krutý Ferdinand II. Avšak akt pomsty byl tak umírněný, že ani zdaleka nevyvážil bezpříkladné konfiskace jmění a zálučně připravený úplný zánik páteře českého státu a národa — stavu panského a rytířského. Jejich (dočasný) hrob se jmenuje Obnovené zřízení zemské 1627.

V dávnověku českých dějin rodí se začátky domácí české šlechty — vladykové. Po staletích vnikají do země vlivy okolních zemí, na dalekých výpravách seznán byl stav šlechty románské a německé a i přes naši zemi přelil se vliv západního rytířství. Ze stavu vladyků vznikají stavy: rytířský a honosnější panský. Více stupňů české šlechtictví nemělo. Celkem lze říci, že existence a vývoj české šlechty trval as tisíc let.

Po roce 1627 nemáme české šlechty. Ti z pánů a rytířů bývalé české šlechty, kteří se podrobili vítěznému Habsbur-

kovi, obdrželi nové šlechtictví podle norem a stupňů říše německé. Ti pak, nesmlouvaví a nepoddajní, kteří se neporovnali s Ferdinandem II., ztratili statky a jmění, nebyli účastni na udělení rakouského šlechtictví — buď ze země ušli nebo odešli v ústraní mezi lid obecný. Ti nejvíce doplatili na revoluci z roku 1618.

Po roce 1627 neměli jsme české šlechty. Byla tu jen šlechta rakouská. Tuto rakouskou šlechtu zasáhl zákon republiky č. 61/1918.

Důvodem pro vydání zákona 61/1918 bylo odrakouštit se, zavést demokratickou rovnost. Objektem zákona bylo zrušení rakouského šlechtictví a zákaz užívati titulů rakouského šlechtictví („bývalí šlechticové nesmějí...“). Otázku starého českého šlechtictví a staročeské šlechtické titulatury zákon 61/1918 neřeší a na ni se vůbec nevztahuje, ani se nedá analogicky použítí.

Směr české politiky předválečné a program některých politických stran byly určovány snahou o znovuzřízení českého státu, státu, který by navázal na starý český stát, jeho tradici a zřízení. Praxe a doba pozměnila formy při realizaci celonárodního snu teritoriálně, stavovsky, ústavně, formou vlády atd. Navázati na tradici starého státu českého se ve chvatu a dramatickém spádu vývoje událostí pozapomnělo — neprávem a ke všeobecné škodě, zejména s hlediska mezinárodního. Mírová smlouva Verseilská s hlediska formálně juristického nedala bohužel sankci přesvědčení českého národa o tom, že obnovením, resp. zřízením nového státu se navazuje na starý stát. Avšak fakticky a historicky tu jde o pokračování jednoho a téhož státu. Sama Verseilská smlouva se zmiňuje na dvou místech o starém českém státu: 1. v příloze IV. ke čl. 195 (připouští se, aby stát československý žádal zpět některé předměty, které z území starého českého státu byly průběhem doby odvezeny do Vídně. — 2. v čl. 208 (připouští se, aby ČSR se schválením reparační komise žádala za bezplatné postoupení všech nemovitostí na jeho území, které náležely dříve království Českému). — Je skutečně třeba litovati toho, že jen tak spoře jsou spojovány oba státy — předbělohorský a poválečný — v jeden celek oficiální mezinárodní cizinou a je toho litovati zejména proto, že vlivní činitelé mezinárodní politiky nehledí na náš stát jako na obnovený starý stát, nýbrž jako na stát zcela

nově vzniklý. Tím více musí však národ sám, lid veškeren, plně státi za tím přesvědčením, že tu nejsme od včerejška, že tu jsme již přes tisíc let a pečlivě shledávat a navazovat pouta, která by přesvědčivě a dokonale překlenula přerušení po nešťastné revoluci z r. 1618. Takovým poutem je i obnovení tradice starých rodových jmen v plném znění doby vladycké. Stav těchto drobných vladyků byl vždy sloupem českého národního vědomí a drobní zemané to byli, kteří dali táboorskému vojsku mnoho schopných vůdců — v první řadě slepého hrdinu Jana z Kalichu — a na poli duchovní práce mnohou hvězdu myslitelskou, v první řadě Tómu ze Štítného. Jde tedy o obnovu tradice slavné, kterou se může národ pochlubit kdekoli v cizině. Není malichernou snaha o obnovu plných rodových jmen. Dělá se tím dobrá služba národu a jeho lesku na místech v cizině, kde to velmi platí. Jsme ještě v ruchu událostí, jež nás překvapily a teprve delší perioda dějin ukáže, co má a mělo býti rázu trvalého.

Ústavou z r. 1918 a 1920 dal si národ formu republiky demokratické s rovností všech občanů (§ 106 potvrzuje zákon 61/1918). Slavnostně se v ní prohlašuje, že národ chce usilovati, aby ústava byla prováděna v duchu našich dějin. V dějinách — co do rovnosti lidí — nebylo porušením zásady rovnosti, když nejdemokratičtější doba naše — doba husitství — neodstranila šlechtictví. Proklamovaná rovnost občanů v naší ústavě je myšlena jen ve zúženém smyslu a významu jako rovnost politická, i nadále existuje a trvá nerovnost v mnohém směru jako nerovnost hospodářská, nerovnost co do vlastností tělesných a duševních, nerovnost v titulech, v moci úřední a p. Zákon č. 243/1920 mladší než definitivní ústava čsl., jde dále a zavádí nové odznaky. Není proti duchu našich dějin, není proti hlavní myšlence ústavy, aby tradicí dochovaná stará rodová jména rodů vladyckých neožila v plném znění.

Není třeba obnovovat šlechtictví jako výsadu určitého stavu. Tendence doby a přesvědčení většiny národa je proti tomu. Je však minimem požadavek, aby byla vzkříšena existence slavných jmen rodových. Je to v zájmu státním, posílí-li se tak souvislost mezi starou svobodnou dobou a nově osvobozeným národem. Je povinností členů těchto rodů obnoviti slavnou tradici. Je přímo naší povinností obohatit přítomnost v zapomenutí upadlými, zakopanými

poklady minulosti, vzkřísit, co je ještě možno, navázat na historii. „Navazujte na historii“, volal p. prezident dr. E. Beneš ke studentstvu v modrém sále akademického domu. „Šťastným je ten, kdo má tradici . . .“ říká prezident dr. T. G. Masaryk v hovorech se spisovatelem Čapkem. „Mít v rodině a rodu skvělý vzor a tradici, je osud šťastný.“ K. Horký říká: „Tradice je duševní majetek — nezabavitelný, věčně zůstává.“ Galsworthy míní: „Naše city a myšlenky jsou podmíněny hlavně tradicí.“ Jiní říkají, že tradice je silnější zákona, co zákon zabíjí, tradice oživuje. Je-li zákon psán literou a rodi-li se z mozku, je tradice vepsána do krve a pramení se v srdci. Zákon je svatý, tradice je nejsvětější odkaz. Zákon dobou slábne, tradice mění se pietou ve zbožnění. Zákon je dočasný, tradice věčná. — Je-li vše to pravda, pozná národ časem, že je v jeho zájmu zavést kult tradice a vzkřísit k nové slávě krásná jména starobylých rodů, jež s pietou čte na nejkrásnějších stránkách své historie, těch rodů, které se neprosily o milost císařskou, ale čekaly na osvobození tři sta let.

Zákon č. 61/1918, ani ústava 1920, ani zákon 243/1920 nebrání obnově starých rodových jmen. Bylo již poukázáno na fakt, že tyto zákony svým rozsahem a dosahem postihly pouze ono šlechtictví, jež tu v době vydání zákona bylo, šlechtictví rakouské, nevztahují se však na šlechtictví české a česká rodová jména. V nejhroším případě je zde vacatio juris. I kdyby národ chtěl trestat to, že ožívá stará dobrá tradice, není tu trestní sankce zákonná. Zákon č. 61/1918 vynechal trestní sankci úmyslně a stanovil ji teprve zákon č. 243/1920 takto: „Přestupku se dopouští a vězením od 24 hodin do 14 dnů nebo trestem peněžitým od 50 do 15.000 Kč buď potrestán 1. kdo úmyslně a veřejně užívá šlechtických titulů, erbů, řádů, vyznamenání, jež byly zákonem zrušeny, nebo kdo takovým způsobem hledí naznačiti své bývalé šlechtictví;

2. kdo si osobuje čestný odznak nebo vyznamenání, nejsa k tomu oprávněn;

3. kdo v tisku někomu dává zákonem zrušený titul šlechtický.

Přestupky tyto se stíhají soudy.

Našeho případu se týkají body 1. a 3. Bod 1. postihuje trestem toho, kdo užívá charakteru šlechtictví pro sebe,

bod 3. pak toho, kdo jej užívá pro jiného. Bod 3. zakazuje to jen tehdy, užívá-li se titulu šlechtického v tisku a lze tedy à contrario soudit, že není trestně ústní oslovení šlechtickým titulem (personál panství neb domu smí osloviti zaměstnavatele dřívějším titulem šlechtickým). Podobně lze soudit, že lze beztrestně titulovat šlechtickým oslovením někoho v dopise.

Nejpraktičtější v životě je však trestný čin, na nějž míří bod 1. Zakazuje se tam dvojí čin: užívání šlechtického titulu a erbů a naznačování bývalého šlechtictví.

V obou případech se tak musí díti úmyslně a veřejně. Při tom musí jít o takové šlechtictví, jež bylo zrušeno zákonem republiky 61/1918. Prvý ze znaků — „úmyslnost“ — předpokládejme vždy. Další náležitost trestné povahy — „veřejně“ — ukazuje, že lze titulu a erbů zrušeného šlechtictví používat soukromě, v rodině, v rodu. Pro foro externo šlechtictví rakouské neexistuje, pro foro interno — pro rodinný kult — existovat může, není to trestné, pokud se to nedotýká veřejnosti. Třetí náležitost — zrušení šlechtictví zákonem — je pro nás nejdůležitější, ba rozhodující: trestno je užívání neb naznačování šlechtictví jen ono, které zrušil zákon 61/1918. Není tedy trestno podle zák. 243/1920 užívání titulu šlechtického a erbů rodového potomky těch rodů šlechtických, kteří se 1621—1627 neprosili o milost císařovu. Na věci nic nemění, že prakticky — pro foro externo — nebylo za trvání habsburské říše pro ně možno používat po r. 1627 formy a výsad bývalého českého šlechtictví, stačí, že pro foro interno tradicí byl zachován a pěstován kult rodového jména a erbů jako nejdražšího odkazu předků. Jméno a přídomek spolu s erbem bylo právo čestné, často udatně nabyté, bylo pravidlem cennější než majetek, který vítězný Habsburk zkonfiskoval, ale jméno rodu ukrást nemohl. Republika nevrátila konfiskované statky — bohužel!, je však její zájem a povinnost, aby v prospěchu státu vrátila lesk staleté tradice rodovým jménům a erbům, aniž by obnovovala šlechtictví a jeho výsady. Je třeba jen proklamovat pro foro externo to, co živo bylo v ústraní soukromna po staletí a co dosud tradicí žije pro foro interno každého takového rodu.

Užívá-li Holanďan — jistě dobrý demokrat — ve svém rodovém jménu „van“, necítí v tom jeho spoluobčané šlechtické nadnášení, nýbrž starý původ rodu. Právě tak je po-

vinností starých českých rodů, které nepřijaly šlechtictví od Habsburků, aby obnovily i pro venek své staré dobré jméno v plném znění, v němž ono „z“ neznačí šlechtictví, nýbrž původ, kolébku rodu, společné hnízdo. — Není-li zákonných překážek a žádné trestní sankce, je lhostejno, užívá-li člen starého předbělohorského rodu šlechtického označení svého plného rodového jména a erbu rodu soukromně nebo veřejně. Umyslnost je v tom případě nutno nahradit vědomím povinnosti úcty k předkům. Naše rody neprovinily se proti starému českému státu ničím, než že z veliké, citěné a činy osvědčené lásky k samostatnosti české nemohly se smířit a za nejtěžší oběti na majetku a slávě stavu nesmířily se s vrahem samostatnosti, Habsburkem Ferdinandem II. — Hrdost našich rodů brání doprošovat se samozřejmostí, na jméno, jehož čest zdobí muže, mají rody v obnoveném státě plné právo, jestliže u Čechů ještě je porozumění pro obět pro vlast a její svobodu a samostatnost, pro obět až do těch hrdel a statků.

Jubilejní rok 1938 může dohonit to, nač v horečném kvasu nevzpomněl rok osvobození 1918 a je příležitost revindikací plných rodových jmen s erby vzpomenout pietně těch hrdinů, kteří před třemi sty léty těžkými obětmi demonstrovali pro svobodu tehdejší i budoucí, tedy i dnešního státu a dali příklad budoucím, aby svobodu nezaprodávali za čochovici.

Bylo by třeba vydání nového zákona, který by zakázal užívání starobylého jména rodového a erbu, ale chce býti československý zákonodárce tímž katanem, jakým byl již jednou krvavý Ferdinand II. ?

Rozšíření příjmení na plné jméno rodové je podle platných předpisů vázáno na povolení změny jména. Předpokládáme ovšem, že bude úřad v případě takových žádostí bezradným, nebude-li mu napomoženo jasným ustanovením o přípustnosti užívání plných jmen rodových. Tato rodová jména, používaná před 1627, nezanikla neuzíváním, poněvadž nesměla být používána, žila však tradicí a rok 1918 i jim přinesl osvobození, vzkříšení. Svým staletým zvukem víže slavnou minulost s dobou nynější, jen co do obsahu bývalých výsad vacantní, od nikoho nic nechtějí, nikomu nic neberou, nikomu nepřekážejí, chtějí jen svobodu, pro kterou a za kterou kdysi na čas oněměla, národ jako celek obohacují, cizině staví před oči fakt, že nejsme od včerejš-

ška, že jsme zde před staletími byli, slavně byli, a že jsme zde titíž stále.

Rodová jména staré české šlechty měla dvě části. Prvá — na př. Těmín z Těmic — značila původ, kolébku rodu. Druhá — na př. T. z T. a na Těmicích, nebo T. z T. a na Doubravici značila držení, sedění, vlastnictví deskového statku. Pro obnovu tradice postačí zajisté používání části první, na př. Těmín z Těmic, je to označení bezprostředně se vztahující k původu rodu, neměnné změnou vlastnictví. I když bylo nahoře vysloveno mínění, že je samozřejmostí, aby byla obnovena rodová jména v plném znění, nelze očekávat, že by otázka byla vyřešena bez zásahu interesovaných rodů. Jednota starých českých rodů je povolána, aby opírajíc se o petiční právo, příslušející podle § 115 ústavní listiny každému, podala písemné podání úřadům nebo parlamentu, že je ve prospěchu státu, ve veřejném zájmu, aby byl vydán výnos o příznivém vyřizování žádostí za doplnění příjmení rodovým jménem, nebo aby byl podán návrh zákona na oživení a přípustnost starých rodových jmen a erbů. Petice ta nechť má tento obsah:

„Na oslavu jubilea 20. výročí obnovení samostatnosti státu se stanoví:

1. Potomci staročeských šlechtických rodů, kteří nepřijali r. 1627 podle Obn. zřízení zemského šlechtictví od Habsburků, smějí užívatí plného rodového jména a erbu ve znění a podobně, jak jich užívali předkové před r. 1627.

2. Charakter a výsady šlechtictví se obnovou používání původního rodového jména a erbu rodu ani neudělují, ani neobnovují.“

Republika tím splatí dluh hrdinům revoluce 1618 a demokracie se přiblíží slavné předchůdkyni — době husitské.

VLADYCKÝ ROD ČÁMSKÝCH Z OSTRÉHO.

Ze všech starobyklých rodů vladyckých, jichž původ sluší hledati na půdě okresu dobrříšského, kvete dosud již jen jediný, starožitný vladycí rod ČÁMSKÝCH z Ostrého, predikátu svého však neužívaje. Původištěm rodu jest starodávná víska ČÍM (staročesky Čiem, dříve Čém a původně Čám. — A. Sedláček „Míst. slovník“, str. 119). Zakladatelem jejím byl vladyka Čám (L. Kopáček „Paměti Čími“, str. 3), jenž stal se praotcem rodu, který tu původ svůj vzal a odtud „vladyky z Čímě“ se psal.

V Čími i později poskytlá se část svobodná s tvrzí a několik vladycích statků a robotních lén či manství, jež původně asi ku hradu Kamýku a po založení památného Karlštejna (r. 1348), k tomuto hradu byla přikázána. Na všech těchto statcích seděly původně rody vespol sprízněné a rozrodem potomci vladyk z Čímě. Patřili k nim Rúsové z Čímě, Nosákovci z Čímě, Čámští z Ostrého a Rúsové z Ostrého, již všichni jsou jednotného původu. Ale ze všech kvete již jen vladycký rod Čámských z Ostrého. Jest to starobylá rodina zemanská, jež z Čími vzavši původ i jméno (Čámský adj. od „Čám“), zde od nepamětných seděla dob, držíc tu starodávné karlíštejnské robotní léno, po ní zvané „Čámské v Čími“, se dvorem a lesy, jež později na dvě samostatná léna „Čámské díl I.“ (čp. 10) a „Čámské díl II.“ (čp. 8), se rozdělilo (J. Orth. a F. Sládek „Top. stat. slovník“, str. 81).

Kromě těchto byla zde ještě další tři robotní léna karlíštejnská a to manství Ctiborovské či Trnkovské (čp. 1), pak Hynkovské a Mašátovské, kteréžto dvě poslední později byla spojena v jediné léno, zv. Nosákovské (čp. 3). (Osudy všech těchto lén, jejich práva a povinnosti i jiné poměry, vypsány jsou v díle L. Kopáčka „Paměti Čími“, jež sluší doplniti, po př. opraviti údaji v tomto díle uvedenými.)

Rod Čámských přibrál ke jménu svému přídomek „z Ostrého“ a to po významné části svého majetku, po lesnatém vrchu „Ostrý“ nad Čími. Týž leží v katastru osady Čími, na jih od obce se zvedaje a z daleka jsa viditelný. Porostlý je lesem a vede k němu cesta se dvou stran. Náležel původně rodu Čámských, pak rodině Snopkové a nyní

ke statku Budkovskému (čp. 22). Dosud pokládány za jedno z původišť rodu tvrz a vrch „Ostrý“ nad Litavkou (A. Sedláček „Míst. slovník“, str. 677, též „Hrady“, VI., str. 209, „Pam. arch.“ XIV., str. 234, L. Kopáček „Čím“, str. 42. Popis: Pam. arch. VII., 434, X. 696). Domněnka tato byla sice správnou, leč jedná se o vrch Ostrý u Čími. Doba a důvod udělení predikátu a znaku nejsou dosud známy a také v žádných památkách českých, ani v archivu býv. c. k. min. vnitra ve Vídni není o tom záznamů. Povází-li se však starožitný znak a heslo rodinné, sluší pokládati rod Čámských z Ostrého za rodinu velmi starého původu, jenž však zůstává zastřeným. („A tím zase provedeno jest, jak málo známo jest o vzniku a počátcích mnohých rodin vladyc-kých,“ praví prof. dr. A. Sedláček „Hrady“ VI. 209.)

Znakem rodu byl štít červený, v němž zří se dva kratce (botyky železné či nosáky) stříbrné barvy, s dlouhými ná-sadami barvy zlaté, přeložené křížem a nahoru obrácené. S helmu vlají krydla stříbrné a červené barvy, zpod toč-nice těchže barev a v klenotu jsou položeny dva kratce téhož způsobu jako ve štítě. Erbu totožného užívala pří-buzná rodina Nosákovců z Čímě obdrževši jej od krále Vladislava II. (1471—1516), za něhož velmi mnoho osob v Čechách k erbu povýšeno bylo (M. Kolář „Heraldika“, str. 96). Znak tento jest t. zv. erbem mluvícím, že erbová znamená („nosáky“) na jméno rodové („Nosákovec“) upo-zornují. Podle zmínky v majestátu, vydaném v Praze dne 1. května 1609 potvrzuje Rudolf II. Jeronýmu Nosákovci z Čími starobylý tento rodový erb a šlechtický stav, „od předků zděděné, ale časem zapomenuté“. (A. v. Doer „Adel“, str. 78.)

Na poč. XVI. stol. vešlo v Čechách ve zvláštní obyčej. bráti své příbuzné a přátele k erbu za strýce, při čemž král uděloval několika (až sedmi), třeba i cizím osobám povolení k nesení stejného znaku nebo predikátu, ba stávalo se, že někdy i bez svolení králova, osoby k erbu a titulu byly přijímány. Z toho lze pravděpodobně souditi, buď že rody Čámských a Nosákovců soudobně znak společný obdržely, aneb některý z obou druhů k sobě za strýce erbovního při-jaly. Majestátem daným v Praze dne 29. října 1615 je ci-sařem Matyášem změněno jméno Jeronýma Nosákovce z Čími, a sice heslo „z Čími“, v predikát „z Nosákova“ a polepšen mu erb tak, že dostal místo točenice na helmu

korunu zlatou královskou. (M. Kolář „Heraldika“, str. 53 až 54, A. v. Doer „Adel“, str. 86.) Rod Čámských však změn těchto již účastným nebyl, čímž stalo se, že starobylý erb rodu zůstal mu v původní podobě. Pokud je známo, zachoval se erb týž pouze na třech pečetěch, z nichž otisk jedné zří se na kupní smlouvě z r. 1698, chované v archivu musea Král. Českého, druhý na listinách katastrálních akt z r. 1713 v archivu zemském Kr. Č. a třetí byl na listině z r. 1775, chované do nedávna ve mlýně Čámských v Novém Kníně, která však dnes jest již bohužel ztracena. Na otisku pečeti z r. 1698 viděti ještě lze zcela zřetelně jako erbovní znamení „kratce“ či „nosáky“, jež na otisku pečeti z r. 1713 a d. mají podobu již poněkud změněnou, blížíci se tvaru „seker širočin“ či „bradatic“. Leč při bedlivém zkoumání jest dlužno znamení toto za kratce či nosáky uznati, ježto při bradaticích horní konec ostří byl by zvednut vzhůru, čehož při kratcích pravý opak se spatřuje. Časem na původní znak se však zapomnělo, zejména když rod predikátu z důvodů nám dnes neznámých přestal užívatí a jako erbovní znamení znaku rodu Čámských se považovaly a uváděly skřížené bradatice, jež byly v Čechách běžnějším erbovním znamením, než vzácné znamení „kratců“, což i do vědeckých spisů bylo přejato a z toho důvodu též Čámští z Ostrého k potomkům rodu Vršovců byli čítáni. (Král „Heraldika“, str. 360, L. Kopáček „Čím“, str. 42, M. Kolář „Heraldika“, str. 204, Pam. arch. XIV., 176, Kolář „O potomcích Vršovců“.)

Nejstarší zprávy o rodu Čámských z Ostrého vyskytují se na poč. XVII. věku a to v t. zv. „Lenních knihách Karlštejnských“ (chovaných při deskách dvorských), které se počínají r. 1605. Starší knihy zv. Desky Karlštejnské se ztratily. Zprávy pozdější podávají okolní farní matriky, zejména staroknínské a slapské. Roku 1606 připomínají se v deskách dvorských (DD 111—111) tři bratři Čámští z Ostrého a sice:

V á c l a v (n. c. 1582 z. 1624), J i ř í (n. c. 1598, z. c. 1646) a J a n (n. c. 1600, z. před r. 1646), kteří společně drží Karlštejnské robotní léno Čámské v Čími.

Později se léno na dva díly rozdělilo. Díl I. držel bratr Václav, jenž r. 1606 přijal od karlšt. purkrabí Viléma Slavaty z Chlumu (1604—1611) léno díl II. na místě ml. bratra Jiříka na dědiny manské a dvůr v Čími (D 111—

111) a r. 1617 totéž za téhož bratra od purkrabí Jindřicha Matesa, hrab. z Thurnu (1611—17) (DD 111—111). Mladší bratr Jiří přijal v srpnu v den sv. Petra v okovech r. 1622 léno č. II. spolu s nejmladším bratrem Janem, společně na statek svůj manský od purkrabí Jaroslava Bořity z Martinic (1621—22) (DD 111—111). Roku 1624 zemřel nejstarší bratr Václav a tím léno č. I. přejal v únoru 1624 bratr Jiří „na místě sirotků po Václavu někdy bratru, let nemajících“ a svoje (díl. II.) pro sebe od purkrabí Přibíka Jeniška z Újezda (1623—4) (DD 111—111) a opět r. 1625 ve čtvrtek po neděli devítíku od purkrabí Bedřicha z Talenberka (1623—5) (DD 112—164) a konečně r. 1627 od Filipa Fabricia. Ke zboží náležel tehdy dvůr poplužní, s poplužím, krčma starodávná a chalupy, s jedním plným a s druhým pustým rybníkem (DD 113—222).

Po Václavu zbyly dítky MATĚJ a JIŘÍ a po Jiřím synové DANIEL a MATĚJ (příp. r. 1676 v Čími). Léno díl. I. drželi společně bratři Matěj a Jiří (DD 112—165) (DD 113—223). Dne 23. XI. 1646 v pátek po památce obětování Panny Marie přijal léno a manskou přísahu složil Matěj i za bratra svého Jiříka na polovinu manství Čímského (t. j. na I. díl), k němuž byla krčma, chalupy, dědiny orné i neorné a rybník pustý. (Listina o tom napsána na Menším Městě Pražském r. 1646). Léno odevzdával Matyáš Karel ze Šternberka, plnomocník Beatrice, hrab. z Portiae a sestry její, panny Anny Marie Eusebie šl. Kavkovny z Řičan, tehdejších lenních vrchností na Karlštejně (DD 113—223). Později bratři mezi sebou léno díl I. rozdělili a sice tak, že přijal Matěj díl (Ia) s krčmou a pustým rybníkem a Jiří druhý díl (Ib) s chaloupkou (DD 113—223). Matěj (n. c. 1622) zemřel před r. 1654 a díl jeho přešel na ml. bratra Jiříka (n. 1623, zemř. 1691), jenž r. 1654 uvádí se co majitel celého dílu I., jenž držel 27½ str. pozemků výměry, kterouž měl i druhý díl léna (č. II), takže oba dvory (I. a II.) měřily 50 str. or. poz. a 5 str. porostlých, což příznáno r. 1654 při sestavování rulle tak, že uvedeno 54 str. orných polí a luka na 2 korce, sena 5 vozů, a otavy 1 vůz. Jiří koupil dne 1. června 1658 v sobotu po Nanebevstoupení Páně, za 400 kop míš. léno Čámské, díl II., „aby zase manství Čámské rozdvojité v jedno manství uvedeno bylo“, od bratrance Daniela (DD 113—225), který je r. 1647 zdědil po svém otci Jiříku (DD 112—165). Peníze složil Jiřík Da-

nielovi r. 1664 a dne 7. listopadu 1670 přiznává Daniel, že od Jiřího přijal na peníze gruntovní ještě 20 kop míš. (DD 113—225). Jiřík, majitel nyní obou dílů dvora Čámského (I. II.) měl 4 dítky: ALŽBĚTU, VÁCLAVA, ADAMA a MATEJE.

Václav (n. c. 1647, zemř. r. 1710), jmenovaný dne 4. března 1676 kmotrem dítku kteréhosi Tobolky, křtěného na Karlštejně (Časop. spol. přátel star. Č. XI. 89), rozdělil se dle vůle otcovy s bratrem Adamem (n. c. 1648) tak, že Václav přijal r. 1691, dne 23. června v sobotu před sv. Janem Křtitelem od Václava Vojtěcha, hr. ze Šternberka léna díl I. (s krěmou) a týž den Adam díl II. (s chalupou) (DD 112—171—2., DD 113—230). Adam se přip. v l. 1687—9 v nejst. matrice slapské (od r. 1644). Bratři tito učinili dne 11. června 1699 přiznání, že strýce neb. Daniele posledními penězi 20 kopami míš. na dluh spokojili a přiznali „stoje, osobně při registrách“, že otec jejich Jiřík manství jim na dvě pravé půle rozdělil, bratru jejich třetímu Matěji od každého po 100 kopách míš. a pár volského spřežení poručiv vydati. Tomuto bratru za živobyetí odvedli zjištěné páry volské a 55 kop míš. Matěj (n. c. 1650, zemř. již 1699) byl v Cími mlynářem, zůstala po něm vdova Magdaléna a děti MATEJ, VOJTĚJ, DOROTKA a LUDMILA, jež dostaly po 9 kopách podílu (celkem 45 kop) a pak sestra Alžběta (dcera Jiřího), jež byla 2 krávy podědila (DD 113—131).

Dne 11. srpna 1705 přijal Václav léno č. I. a Adam léno č. II. (DD 112—172).

Daniel (n. c. 1623, zemř. c. 1688), syn Jiříka na II. díle, přijal r. 1647, „ten pondělí před pam. sv. Alžběty, vdovy, t. j. 18. listopadu od Karla Viléma Hejnice z Hyršfeldu polovinu dvora Čámského (t. j. II. díl), jak to užíval jeho otec Jiřík“. Listina o tom vydána v Novém Městě Pražském (DD 112—165, DD 113—224). Ke zboží patřil dvůr poplužný s poplužím, s jednou chalupou, pole, slove „Návov“, „Klín“, „Pod hrázemi“, v „Hrazansku“ „na Hůrkách“, v „Šebasnici“, rybníček pustý, louka pod „Hrazanskem“, louka „Bukovská“, louka v „Hrazansku nad cestou“, les v Šebasnici a les „Bukovec“ nad cestou. Dne 22. září 1657 koupil Daniel (DD 112—162) od svého tchána Adama Blažeje ze Štěpánova (jehož rodu uděleno šlechtictví 29. V. 1536), za 2000 kop míš. karlšt. ryt. dvůr lenní

Dejmkovský v Čelíni (DD 113—209), jenž r. 1688 přešel na jeho syny Jiříka a Jana (DD 66—86), kteří převzali tento dvůr se svolením císaře Leopolda I. v základě resoluce téhož dne 31. ledna 1689 ve Vídní dané (DD 57—26), ale dne 16. října 1698 prodali Janu Jaroslavu Dlouhoveskému ze Dlouhévsí (DD 66—164).

Z manželky Anny měl Daniel 5 synů: Bohuslava, Jiřího, Jana, Adama a Václava.

Bohuslav (v Čelíni) nar. se c. r. 1654 a dne 7. února 1678 učiněna byla svatební smlouva mezi ním a Annou, dcerou Pavla Kosořského ze Stanic (Liber libertinorum č. 2, lit. E 19), z níž narodily se mu dcery, ve St. Kníně, pokřtěné, Rosalia dne 13. července 1679, Anna dne 4. června 1682 a Dorotka dne 4. ledna 1684.

Jiří (nar. c. 1656, v Čelíni v l. 1688—98, zemř. již 1703), měl ve svém mládí jakés oplétání s panstvím Dobříšským, na jehož půdě o sv. Trojici r. 1676 zastřelil 2 laně, jak udával na úřadě městyse Dobříše slapský šenkýř Jan Bída dne 9. listopadu j. r. Ale věc asi dobře dopadla, ježto Jiřík v době udání na vojně byl (Měst. manual menší, fol. 46—7). Z manželky Anny měl děti Jakuba a Kateřinu. Jakub byl dvakrát ženat. Po prvé byl oddán dne 3. listopadu 1709 s Alžbětou, dcerou Štěpána Budyňského, mlynáře ve St. Kníně a po druhé dne 7. února 1719 s Rosinou, dcerou Řehoře Hlavy, mlynáře na mlýně „Podleském“ v N. Kníně (čp. 151). Jakub byl mlynářem na „obecním mlýně“ v N. Kníně a měl z první manželky Alžběty 3 děti: Matěje Josefa (n. 12. února 1711 v N. Kníně), Jana Felixe (n. 31. srpna 1716 v Bratřínově) a Ludmilu (n. c. 1717, zasn. dne 9. června 1737 s Ondřejem, synem Řehoře Hlavy z N. Knína). Jakubova sestra Kateřina (n. 8. listop. 1684 ve St. Kníně) vdala se dne 13. listop. 1703 za Ferdinanda Bobrovského z N. Knína. Třetí syn Danielův, Jan (n. c. 1660 v Čími a v l. 1688—98), měl s manželkou Rosinou děti: Helenu, Ludmilu (kř. 27. srpna 1694 ve St. Kníně) a Václava (kř. 12. září 1696 ve St. Kníně). R. 1698 koupil Jan manství Hynkovsko-Mašátovské v Čími od dědiců po Michalu Kolumbovi, měšťanu v N. Kníně (bez svolení lenní vrchnosti), kteréž Kolumbus koupil dne 31. srpna 1677 (DD 113—285) od Martina Nosákovce a bratři jeho, kteří zdědili je r. 1647 po otci svém Křištofu Nosákovci. Ale již dne 16. června 1698 prodal Jan bez svolení toto manství

Evě Eufrosině Renspergerové, roz. z Rehnů. Smlouva o tom nalézá se v mus. archivu, odd. „H“, ale do desk dvorských nevložena. Na této smlouvě jest krásná pečeť Jana Čámského z Ostrého se znakem rodu a s iniciálkami „J“ a „CZ“ (Jan Czámský) (srov. Pam. arch. XIV.—4—176, Č. Č. M. 1898, str. 203). Po smrti Janově připadlo léno jeho dítkám a manželce Rosině, jež prodaly je na svolení Norberta Leop. Libštejnského, hr. z Kolovrat („na ten čas pořádná a pravá vrchnost lenní zástavní“) ze dne 31. srpna 1706 (DD 113—291), dne téhož Evě Eufrosině Renspergerové, roz. z Rehnů (DD 112—233, DD 113—291—4), jejíž příbuzný Petr Pavel držel Čelíň. (Ottáv Slovník XXI—561).

Čtvrtý syn Danielův, ADAM (n. 16. března 1662 v Čelíni, kř. ve St. Kníně) uvádí se r. 1687 v Slapské matrice kmotrem a jmenuje se mrtev r. 1722. Z manželky Doroty narodil se mu dne 9. června 1689 syn Antonín.

Pátým synem Danielovým byl Václav (zemř. c. 1670), jenž dne 13. čer. 1669 koupil od Simeona Rozkošského z Rozkoše, Karlš. rytířské léno Dejmičovské v Druhlicích (DD 113—168), jež prodal dne 2. června 1708 Vilému Ignáci Antonínu Mladotovi ze Solopisk (DD 113—170). Jeho manželkou byla Anna (zemř. 20. února 1705, pochov. v Sv. Poli), z níž narodily se dívky Václav a Magda, zasn. dne 15. listop. 1694 s Václavem Rousem, mlynářem z N. Knína. Václav syn měl za manželku Kateřinu, z níž narodil se syn Václav, kř. 17. září 1702 ve Sv. Poli.

Václav, sedící na lénu č. I. měl sedm dítek, jimiž byli: 1. JAN (n. c. 1662), 2. DANIEL (n. 1. února 1667), jehož zápis křestní zaznamenán jest asi na lístku, jenž ve farní matrice křestní ve St. Kníně přilepen jest na prázdnou stránku a nese nápis: „dne 1. februariu 1667, Daniel Čámský z Vostrýho“. „Opis“. Byl jirchářem na Sychrově u Dobříše, kdež z manželky Kateřiny se mu narodil syn Josef (kř. 22. března 1722 ve Sv. Poli). Kmotrem byl mu Ant. Cecingar, ryt. z Birnic v Dobříši. 3. ANNA, 4. VERUNA, 5. LUDMILA (zemř. již r. 1727), 6. DOROTA, 7. ADAM (n. r. 1680).

Léno č. I. přijal r. 1710 syn nejstarší. Jan, ale bez práva a upsání ho užíval, neplativ nápadníkům. Dne 19. června 1713 učinil Jan při visitaci katastrální přiznání o svém dvoře; v listinách těch, chovaných v zemském archivu za-

chovala se v otisku pečeť rodinná, se znakem a iniciálkami „G“ „H“, snad některého člena rodu, jenž na léně Hynkovském seděl. Téže pečeti použil při svém přiznání i majitel Ctiborovska, Jiřík Trnka.

(Pokračování příště.)

RODOPISNÉ ROZHLEDY.

Píše Dr. V. J. Matina.

ČASOPIS RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI ČESKOSLOVENSKÉ v Praze, ročník VII.—VIII. 1935—1936, red. **PhDr. Zdeněk Kristen**, nákladem Společnosti v Praze II., Na Těšnově archiv ministerstva zemědělství přináší článek **PhDr. Adolfa Lud. Krejčíka: »O rodopisné názvosloví«**, v němž pro stručnost a jasnost vyjádření stupňů krevního přátelství, pro které čeština nemá vlastních názvů, jako atavus, atavia, tritavia doporučuje zavést v českém rodopise názvy, které ve spojení kmenů děd a bába se zmocňovací předponou před- a nad-, by nám umožnily v tvarech předděd, předbába a nadděd, nadbába vyjádřit ještě pátý a šestý stupeň přímé vzestupné řady pokrevnosti od probanda. Podobně navrhuje řešiti i ostatní stupně pokrevnosti a příbuzenství.

Zajímavým jest názor **dr. Josefa Matouška** ve článku: **»Rodopisné badání a studium dějin novějších«**, jímž ukazuje na potřebu těsnější spolupráce odborných historiků a rodopisců diletantů.

Václav Liva podává seznamy pražských novoměšťanů za léta 1618—1653.

Zdeněk Kolowrat-Krakowský: Seznam pochovaných v hrobkách klášterního kostela P. Marie, kaple Loretské a v kostele Narození Páně na Hradčanech.

K. Polák: Jmenný obsah matrik obce Bezděkova z let 1787—1928.

František Navrátil: Rod básníka Otokara Březiny, jehož vlastní jméno jest Václav Jebavý a pochází z Pččátek.

Josef Pilnáček: Nejstarší genealogie Bystřických ze Studnic.

OD JEŠTĚDA K TROSKÁM, vlastivědný sborník Českého severu ročník XVI., číslo 3—6 přináší:

Josef Voborník: Soupis poddaných panství Svijanského roku 1773.

Josef Škoda: Místopisné paměti Česko-dubská II.

Děkan Ant. Žák: Zápisy k rodokmenu Fortunata Durycha v matrikách Hoříckých v letech 1667—1698.

KRKONOŠE, vlastivědný sborník českého Podhoří r. 1937. Čís. 4—7.

Dr. Jos. V. Šimák: Co lze říci o počátcích Jilemnice a Jilemnicka?

Josef Janda: Plebánie v Horní Branně.

Vojtěch Vaníček: Smlouva o sklárně Rokytenské.

POLENSKO, kulturně historický vlastivědný sborník, ročník I. 1938, č. 1. a 2. Rediguje dr. Karel Turecký, vydává spolek městského musea

v Polně. Přináší články rodopisné: dr. Karel Turecký: Rozrod pánů z Polné a Svobodník Vít, rychtář Skryšovský. — Vaněk Huše ze Zhoře obnovuje svobody Bártovi z Nadějova r. 1427.

MITTEILUNGEN ZUR GESCHICHTE DER FAMILIEN-UMLAUFT vydává dr. Fr. Jos. Umlauft v Ústí nad Labem 1938; č. 4. přináší zprávy všech Umlaufů z tuzemska i cizozemska, jeden příslušník rodu žije dokonce v Epping Viktorie v Australii.

ZASLANÉ PUBLIKACE.

František Froněk: Pastevnictví ve Zbečně, nákladem autora v Budějovicích. — Časopis rodopisné společnosti československé v Praze, roč. VII.—VIII., č. 3.—4. XI. — Zpráva Musea Augusta Sedláčka v Písku za rok 1937. — Numismatické zprávy, roč. V., č. 1., red. Karel Chaura, Praha II., Vojtěžská 15. — Mitteilungen zur Geschichte der Familien Umlauft v. Dr. F. J. Umlauft. — Unsere Ahnen, roč. 1938, č. 1., Wien 1. Augustinerbastei 6. — Die Sippe, roč. 1., seš. 4. Walter Klemm, Wien 8. Fuhrmannsgasse 18. a Mitteilungen des Roland, roč. 23., sešit 1. Verein für Sippenforschung und Wappenkunde Dresden A I. Taschenberg 3.

ZPRÁVY SPOLKOVÉ.

Dne 25. ledna konána v 8 hodin večer v restauraci Plodinové bursy v Praze IX. řádná valná hromada, na níž povstáním uctěna památka zemřelých profesora Josefa Pekaře, čestného člena dr. Josefa Volfa, rodopisce P. Hájka a velkostatkáře Oliviera Mladoty a všichni funkcionáři podali svoje zprávy. Odstupujícímu výboru po slyšení revisorů uděleno absolutorium a výborně hospodařícímu pokladníkovi p. Tamchynovi vysloven valnou hromadou zvláštní dík. V nově vykonaných volbách zvoleni byli do výboru následující pánové: předsedou a redaktorem Sborníku MUDr. V. J. Matina, místopředsedou PhDr. Jan Rejsa, jednatelem Václav Přečh, pokladníkem Josef Tamchyna, knihovníkem a archivářem V. J. Ráb, zapisovatelem Josef Cidlinský, členy výboru JUDr. Václav Ryněš, Jaroslav Čámský, Jan Berka a Ing. Karásek, náhradníky Václav Jílek a František Trmal, revisory Josef Mlázcovský a sl. Anna Boloňská. Rodopisným poradcem p. dr. Davídek.

Usneseno podati ve vhodné době nové memorandum vládě a žádost zemskému úřadu na dříve již vypracovanou změnu stanov. Mezi novými členy přivítání byli pánové dr. Těmín z Úpice a pan Otakar Weselý z Molitorova.

Zapsal

Václav Přečh,
jednatel.

FOTO: ATELIER

pro uměleckou portretní i veškerou
průmyslovou fotografii

JAROSLAV ČÁMSKÝ

PRAHA XIII.-VRŠOVICE

HUŠOVA 30

doporučuje se ku provedení všech
reprodukcí starých listin, znaků apod.

